

การประชุมสมาระดับโลกด้านแหล่งทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด
(Open Educational Resource: OER) พ.ศ. ๒๕๕๕
องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO)
กรุงปารีส ๒๐-๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๕

ปฏิญญากรุงปารีสด้านแหล่งทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด พ.ศ. ๒๕๕๕ 2012 PARIS OER DECLARATION

คำแปลเนื้อความเป็นภาษาไทยจากต้นฉบับปฏิญญาภาษาอังกฤษ

คำนำ

การประชุมสมาระดับโลกด้านแหล่งทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด (Open Educational Resource: OER) ณ กรุงปารีส ระหว่างวันที่ ๒๐-๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๕

ได้ให้ความสำคัญในกรอบการตกลงระหว่างประเทศ ซึ่งรวมถึง

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (บทที่ ๒๖.๑) ซึ่งระบุว่า ทุกคนมีสิทธิในการศึกษา

และ

ข้อตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับ เศรษฐกิจ และ สิทธิทางสังคมและวัฒนธรรม (บทที่ ๑๓.๑) ซึ่งตระหนักถึง "สิทธิ
ของทุกคนในการศึกษา

และ

อนุสัญญาเบิร์น พ.ศ. ๒๕๑๔ เพื่อการคุ้มครองวรรณกรรมและศิลปกรรม และสนธิสัญญาลิขสิทธิ์ขององค์กรทรัพย์สิน
ทางปัญญาโลก (WIPO) พ.ศ. ๒๕๓๙

และ

ปฏิญญาสหประชาชาติ และกรอบการตกลงดาการ์ พ.ศ. ๒๕๔๓ ว่าด้วยการดำเนินการร่วมกันในระดับสากลเพื่อให้
การศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพแก่ เด็ก เยาวชน และผู้ใหญ่ทุกคน

และ

การประชุมสุดยอดระดับโลก พ.ศ. ๒๕๔๖ ว่าด้วย สังคมสารสนเทศ, การประกาศหลักดำเนินการ เพื่อสร้างสังคมที่มี
ประชากรเป็นศูนย์กลางเพื่อการมุ่งพัฒนาให้เกิดสังคมสารสนเทศ ที่ทุกคนสามารถสร้าง เข้าถึง ใช้ และแบ่งปัน
สารสนเทศตลอดจนองค์ความรู้

และ

คำแนะนำจากองค์การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) พ.ศ. ๒๕๔๖ เกี่ยวกับการ
ส่งเสริม และการใช้งาน ภาษาที่หลากหลาย และการเข้าถึงโลกเทคโนโลยีสารสนเทศ

และ

อนุสัญญาองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) พ.ศ. ๒๕๔๘ ว่าด้วยการคุ้มครองและส่งเสริมความหลากหลายของการแสดงออกทางวัฒนธรรม ซึ่งระบุถึง ความเป็นธรรมในการเข้าถึงการแสดงออกทางวัฒนธรรมที่หลากหลายและบริบูรณ์จากทั่วทุกมุมโลก ตลอดจนการเข้าถึงวัฒนธรรมที่เป็นเครื่องมือต่างๆในการแสดงออก เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการเพิ่มความหลากหลายทางวัฒนธรรมและส่งเสริมความเข้าใจซึ่งกันและกัน

และ

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของผู้มีความพิการ พ.ศ. ๒๕๔๙ (มาตรา ๒๔) ซึ่งตระหนักถึงสิทธิทางการศึกษาของผู้มีความพิการทั้งหลาย

และ

ประกาศจากการประชุมนานาชาติครั้งที่ ๖ ด้านการศึกษาของผู้ใหญ่ (Conference on Adult Education: CONFINTEA) ซึ่งได้เน้นในประเด็นพื้นฐานของการเรียนรู้และการศึกษาของผู้ใหญ่

โดยได้มีการเน้นว่า คำศัพท์เฉพาะที่ใช้อ้างอิงถึงแหล่งทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ซึ่งในภาษาอังกฤษคือ Open Educational Resource: OER นั้นได้รับการนิยามขึ้นในการอภิปรายขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ด้านบทเรียนแบบเปิด (Open Courseware) และให้คำนิยามไว้ว่าเป็น สื่อการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้ สื่องานวิจัย ในรูปแบบดิจิทัลหรือไม่ก็ตาม ที่อยู่ในสาธารณสมบัติ (public domain) หรือได้รับการเผยแพร่ด้วยใบอนุญาตแบบเปิดที่อนุญาตให้สามารถเข้าถึง ใช้งาน ดัดแปลง เปลี่ยนแปลง และเผยแพร่โดยปราศจากค่าใช้จ่ายได้โดยบุคคลใดๆโดยไม่มีการกำหนดข้อบังคับใดๆ โดยการอนุญาตแบบเปิดนี้อยู่ภายใต้กรอบของสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่ได้กำหนดไว้โดยอนุสัญญาระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง และความเคารพต่อผู้ที่เป็นเจ้าของผลงานนั้นๆ

โดยได้มีการอ้างอิงถึง ปฏิญญา ประกาศ และแนวทางปฏิบัติ เกี่ยวกับแหล่งทรัพยากรทางการศึกษาแบบเปิด ที่มีอยู่ก่อนหน้า อาทิ ปฏิญญาเคปทาวน์ด้านแหล่งทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด พ.ศ. ๒๕๕๐ ปฏิญญาดำรงด้านแหล่งทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด พ.ศ. ๒๕๕๒ และ ประกาศของเครือจักรภพด้านการเรียนรู้และอนุสัญญาองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) เกี่ยวกับแนวปฏิบัติของการใช้แหล่งทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดในระดับอุดมศึกษา

โดยได้ตั้งข้อสังเกตว่า แหล่งข้อมูลทางการศึกษาแบบเปิด (Open Educational Resources: OER) ส่งเสริมจุดมุ่งหมายของข้อตกลงที่ยกมาในข้างต้นในทุกข้อ

โดยได้แนะนำ ให้แต่ละประเทศรัฐภายในอำนาจและขอบเขตของตนเองว่า

ก. ส่งเสริมความตระหนักและการใช้แหล่งข้อมูลทางการศึกษาแบบเปิด (Open Educational Resources: OER)

ส่งเสริมและใช้ OER เพื่อขยายการเข้าถึงการศึกษาในทุกระดับทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ในมุมมองของการเรียนรู้ตลอดชีวิต อันจะนำไปสู่การยอมรับของสังคม ความเท่าเทียมทางเพศและผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา โดยการพัฒนาทั้งในส่วนของการจัดการค่าใช้จ่ายที่มีประสิทธิภาพ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากคุณภาพของการเรียนการสอนที่มาจาก OER

ข. อำนวยความสะดวกสภาพแวดล้อมที่เอื้อ ต่อการใช้สารสนเทศและเทคโนโลยีการสื่อสาร (ไอซีที)

ลดช่องว่างทางดิจิทัลโดยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (บรอดแบนด์) ในราคาที่ไม่แพงที่ประชาชนสามารถจ่ายได้ การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีโทรศัพท์มือถือให้แพร่หลาย

และการจ่ายพลังงานไฟฟ้าที่เชื่อถือได้ รวมถึงการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยสื่อและสารสนเทศ ตลอดจนสนับสนุนการพัฒนาและการใช้ OER ในรูปแบบมาตรฐานเปิดแบบดิจิทัล

ค. เสริมสร้างการพัฒนากลยุทธ์และนโยบายแหล่งข้อมูลทางการศึกษาแบบเปิด (*Open Educational Resources: OER*)

ส่งเสริมการพัฒนาของนโยบายที่เฉพาะเจาะจงสำหรับการผลิตและการใช้ OER ด้วยกลยุทธ์ที่หลากหลายเพื่อยกระดับการศึกษา

ง. ส่งเสริมความเข้าใจและการใช้กรอบการอภิปรายแบบเปิด

อำนวยความสะดวกในเรื่องการนำสื่อการเรียนการสอนมาใช้ซ้ำ มาปรับปรุง มาผสมผสาน มาเผยแพร่ต่อ ไม่ว่าจะในประเทศใดในโลก ผ่านใบอนุญาตแบบเปิดภายใต้กรอบกำหนดใดๆที่อนุญาตให้มีการนำสื่อการเรียนการสอนไปใช้ได้ในรูปแบบต่างๆ ในขณะที่ยังให้ความเคารพต่อสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ของสื่อการเรียนการสอนนั้นๆ

จ. สนับสนุนการสร้างความสามารถในการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

ให้การส่งเสริมสถาบันการศึกษาและให้การยอมรับคณาจารย์และบุคลากรต่างๆ เพื่อให้สามารถผลิตและแบ่งปันสื่อการเรียนการสอนคุณภาพสูงและเพื่อให้สามารถเข้าถึงทรัพยากรการศึกษาต่างๆได้ โดยให้คำนึงถึงทุกความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียน ส่งเสริมการประกันคุณภาพและการทบทวน OER และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาภาคีในการประเมินและรับรองผลการเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จผ่าน OER

ฉ. ส่งเสริมพันธมิตรเชิงกลยุทธ์สำหรับแหล่งข้อมูลทางการศึกษาแบบเปิด (*Open Educational Resources: OER*)

ใช้ประโยชน์จากการพัฒนาของเทคโนโลยีเพื่อสร้างโอกาสสำหรับการแบ่งปันสื่อการเรียนการสอนที่ได้เผยแพร่ภายใต้ใบอนุญาตแบบเปิด เพื่อให้กระจายผ่านสื่อกลางที่หลากหลายอันจะทำให้เกิดความยั่งยืนด้วยการเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ระหว่างสถาบันการศึกษา ภาคอุตสาหกรรม ห้องสมุด และองค์กรด้านโทรคมนาคมต่างๆ

ช. สนับสนุนการพัฒนาและการปรับปรุงของแหล่งข้อมูลทางการศึกษาแบบเปิด (*Open Educational Resources: OER*) ให้เกิดความหลากหลายของภาษาและบริบททางวัฒนธรรม

ให้ความสำคัญกับการผลิตและการใช้ OER ในภาษาท้องถิ่นและบริบททางวัฒนธรรมที่หลากหลายเพื่อให้แน่ใจว่าสื่อการเรียนการสอนนั้นมีความต้องการใช้ที่เกี่ยวข้องและเข้าถึงได้ง่าย องค์กรระหว่างรัฐบาลควรส่งเสริมให้มีการแบ่งปัน OER ข้ามภาษาและวัฒนธรรม โดยคงไว้ซึ่งการเคารพต่อองค์ความรู้ของชนพื้นเมืองและสิทธิต่างๆของพวกเขาเหล่านั้น

ซ. ส่งเสริมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแหล่งข้อมูลทางการศึกษาแบบเปิด (*Open Educational Resources: OER*)

ส่งเสริมการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนา การใช้ และการประเมินผลและการปรับปรุง OER เช่นเดียวกับโอกาสและความท้าทายที่ OER นั้นมี รวมถึงผลกระทบที่มีต่อคุณภาพและการจัดการค่าใช้จ่ายที่มีประสิทธิภาพของการเรียนการสอน เพื่อที่จะเสริมสร้างหลักฐานสำหรับการลงทุนด้าน OER จากภาครัฐ

ณ. อำนวยความสะดวกในการสืบค้น การนำมาใช้งาน และการแบ่งปัน แหล่งข้อมูลทางการศึกษาแบบเปิด (*Open Educational Resources: OER*)

สนับสนุนการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้งานง่ายในการค้นหาและเรียกใช้ OER ที่เฉพาะเจาะจงตามความต้องการเฉพาะ นำมาตรฐานเปิดที่เหมาะสมมาปรับปรุงใช้เพื่อให้แน่ใจในการทำงานร่วมกัน (interoperability) และเพื่ออำนวยความสะดวกการใช้ OER ผ่านสื่อกลางที่หลากหลาย

ด. ส่งเสริมใบอนุญาตแบบเปิดสำหรับสื่อในการศึกษาที่ผลิตด้วยงบประมาณจากภาครัฐ (*public funds*)

รัฐบาลและผู้มีอำนาจสามารถสร้างผลประโยชน์อย่างอนกอนันต์สำหรับพลเมืองของตน โดยการให้ความมั่นใจว่าสื่อการเรียนการสอนที่ผลิตด้วยงบประมาณจากภาครัฐนั้นจะสามารถเผยแพร่ภายใต้ใบอนุญาตแบบเปิดต่างๆ (ด้วยข้อจำกัดที่จำเป็น ถ้ามี) เพื่อประโยชน์สูงสุดของการลงทุน

๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๕

หมายเหตุผู้แปล คำแปลศัพท์เฉพาะที่ใช้ในเอกสารนี้

- Open Educational Resource: OER = แหล่งทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด (OER)
- Open License = ใบอนุญาตแบบเปิด